

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 48 K. Letno 576 K.
Inozemstvo:
Mesečno 68 K. Letno 816 K.
Oglaš: enostopna min vrsta za
enkrat 250 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Vseučeliški knjižnici
Obvezni izpod,
poštine prosto.
v Ljubljani.

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/A. Telefon 360.
ava:
Telefon 44,
ne vračajo.
priložiti znanke
dgovor.

Za ukinjenje zakona o zščiti države.

STRANKIN ZBOR NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE ZA POPOLNO UKINJENJE ZAKONA ZA ZAŠČITO DRŽAVE, KER SE TA ZAKON IZABLAJA OD KAPITALIST. STRANK PROTI DELAVSTVU.

Na tretjem rednem običnem strankinem zboru narodno-socialistične stranke se je sprejela proklamacija, v kateri se poleg drugih nujujih zahtev po spremembi naših notranje-političnih razmer stavljata tudi zahteva po ukinitvi izjemnega zakona o zaščiti države. Proklamacija je bila od vseh zborovalcev z navdušenjem soglasno sprejeta in so vsi zborovalci posebno živahno aklamirali ravno predlog o ukinitvi zakona o zaščiti države. Poudarilo se je, da sta narodno-socialistična poslanca svojčas glasovala za ta zakon v dobri veri, da se ta zakon ne bo

izrabljala proti delavstvu. Praksa pa je pokazala, da danes vladajoče kapitalistične stranke izrabljajo zakon proti delavstvu. Zborovanje je izdalo NSS poslancem nalog, da v skupščini zahtevata ukinjenje tega zakona. (Kakor znano, je Jugoslovanski klub staval v skupščini predlog za ukinitve § 18 tega zakona. Narodno-socialistična stranka je šla še dalje in zahteva popolno ukinitve tega zakona, proti izrabljanju katerega smo mi že v vsem početku najostreje nastopili. Zločini naj se sodijo po rednih zakonih!)

ROMUNSKA KRALJICA PRIDE V JUGOSLAVIJO.

Beograd, 27. marca (Izv.) Romunska kraljica Marija odputuje prihodnjo soboto iz Bukarešte in dospe v Beograd v nedeljo ob petih popoldne. Na kolodvoru jo sprejmejo kralj Aleksander, vlada in zastopniki beograjske občine. Za čas svojega bivanja v Beogradu bo stanovala v starem konaku. V naši prestolici se bo mudila najbrže dva dni, potem pa se odpelje v Dubrovnik, kjer bo ostala kakih 10 dni. Kraljico spremlja kneginja Cantacuzene. Pri tej priliki bo kraljica Marija določila tudi nekatere podrobnosti glede poroke svoje hčerke s kraljem Aleksandrom. Kakor se doznava, bo poroka najbrže v drugi polovici maja. Po poroki se dvojica odpelje v Dubrovnik.

IZ SEJE MINISTRskega SVETA.

Beograd, 27. marca. Danes ob 10.30 se je sestel ministrski svet k seji, na kateri je razpravljalo o upravnih razdelitvah države. Pri tem so se omenjale vse težkoče, ki ovirajo izvedbo tega zakonskega načrta. Ministrski svet je sklenil, napraviti še en poizkus, da podpre ta predlog v zakonodajnem odboru. Ako to ne bo mogoče, potem stopi zakonski načrt v veljavo z vladno naredbo. (Po poročilu o poteku današnje seje skupščine je jasno, da je ministrski svet uspel. Značilno pa je za reakcionarnost naše vlade, da je bila pripravljena tako važen zakon — oktroirati preko parlamenta.)

ZAKONODAJNI ODBOR.

Beograd, 27. marca. (Izv.) Ob sedmih zvečer se je sestel zakonodajni odbor k seji. Minister za izenačenje zakonov Marko Trifković predlaga, naj zakonodajni odbor sprejme zakonski načrt o upravnih razdelitvah države v kolikor gre, ostali del načrta naj pa vlada reši z naredbo. — Nekateri govorniki se izjavljajo proti temu predlogu, ker smatrajo, da se zakon ne sme deliti na dva dela in ker ne moreta sodelovati dva zakonodajna činitelja pri istem zakonu. Odbor sklene nato, naj se zakonski načrt o upravnih razdelitvah države uzakoni z vladno naredbo, ker ni več časa, da se zakonski načrt reši v parlamentu. — Socialist Etbim Kristan pledira za razdelitev države na oblasti, ugovarja pa določbi, da smejo imeti oblasti največ 800.000 prebivalcev, ker so po njegovem mnenju zemljepisne, gospodarske in socialne potrebe oblasti bolj važne, kot pa število prebivalcev.

Beograd, 27. marca. (Izv.) Minister za agrarno reformo Krsta Miletić je danes posejil ministrskega predsednika Pašiča. Pri tej priliki je izvedel, da so odobreni krediti, ki jih je zahteval. Zaradi tega je umaknil svojo demisijsko. O tej ostavki doslej ministrski predsednik Pašič še ni poročal.

ZOPETNO POVIŠANJE ŽELEZNIŠKE TARIFE.

Beograd, 27. marca. (Izv.) V ministstvu za promet se izdeluje načrt novega povišanja železniške tarife za osebni in tovorni promet. Po tem tarifu se bodo prevoznine povišale približno za 50%.

STALIŠČE ALBANSKE VLADE VSAK DAN TRDNEJŠE.

Beograd, 27. marca. (Izv.) »Novosti« doznavajo s Krfa: Tiranska vlada z vsjo energijo nadaljuje zasledovanje vstaških tolp. Doslej je bilo okrog 20 oseb justiciiranih. Vlada je odredila, da morajo tri glavna središča vstaje, mesta Grad, Kroja in Šijak, plačati kontribucijo po 20.000 turških lir v zlatu. Del te vsote je že iztrijan. V Albaniji se povrača red in mir in tudi stališče vlade je vsak dan trdnejše.

NEMIRI NA IRSKEM.

Pariz, 27. marca. (Izv.) Pri včerajšnjem streljanju v Belfastu sta bili dve osebi usmrčeni, dve, med njimi ena ženska, da ranjeni. Policija je odkrila skladišča orožja in streliva ter aretirala štiri osebe.

Pariz, 27. marca. (Izv.) Kakor poroča »Matin« iz Londona, je irski konvent sklenil, da ostane zvest irski republiki. Vojski poveljuje izvrševalni odsek, ki sestoji iz 16 članov. Kot protiukrep je odredila Anglija bojkot Belfasta.

POVABILO ZVEZI NARODOV K UDELEŽBI NA GENOVSKI KONFERENCI.

London, 27. marca. (Izv.) Zaveznike vlade so sklenile povabiti zvezo narodov k mednarodni gospodarski konferenci v Genovo.

Mi in Genova.

Genovska konferenca se bliža. Kaj bo iz tega sestanka antantnih in protiantantnih ekonomov in državnikov, še ne vemo. Na vsak način pa se obe straji resno pripravljata na boj.

Nemška propaganda je vztrajno na delu. Najbrže ni v zadnji vrsti njen uspeh ta, da se Amerika sploh ne misli otičijelno udeležiti v Genovi ampak bo poslala tja samo poluradno svojega delegata, ki bo gledal in opazoval, kje tiče slabosti stare Evrope in kje je treba Zedinjenim državam gledati, kako bodo prišle najsigurneje do svojega denarja, posojenega raznim evropskim državam.

V Genovo gremo med drugimi na pot tudi mi. Pravzaprav ni jasno, kdo bo igral med državami male antante najvažnejšo vlogo. Najbrže dr. Beneš in brez dvoma bo v prvi vrsti prišel v pretres njegov koncept za obnovo Evrope — vsaj v kolikor pride v tem do upoštevanja mala antanta.

Češki voditelj dr. Beneš je danes takorekoč med dvema stoloma. V prijateljski nam češkoslovaški republiki uživata tako Anglija kakor tudi Francija velike simpatije. Pa tudi gospodarsko se ni dosedaj še Češka definitivno oglašila ne na eno ne na drugo stran. A Anglija in Francija si pa v gospodarski evropski politiki ostro nasprotujeta. Kljub vsem napovedim o krizah v londonski vladi stoji Lloyd George trdno. In Lloyd George ima še vedno svoj program za gospodarsko pritegnitev Nemčije in Rusije ter zmanjšanje bremen tema dvema državama. Prav tako odločno pa vztraja pri svojih zahtevah Francija, ki tirja neizprosno vojne dajatve v Nemčiji in plačilo dolgov v Rusiji.

Francosko časopisje je zadnje dni naenkrat ubralo čudne strune. Medtem ko je napadalo preje samo v debati ruso- in germanoilsko politiko Lloyd Georgeja, je začelo sedaj naenkrat kazati na bajonete. In sicer kje? Na balkanske bajonete! V francoski žurnalistiki se pojavljajo ostri glasovi o francoskih vladah balkanskih držav in o dobro organiziranem njihovem vojaštvu, ki bo lahko uspešno branilo kapitalistične interese Francije proti sovjetski vladi. Pisanje teh listov izgleda tako, kakor da je dogovor med Francijo in med malo antanto že periekten. Mi samo še čakamo povelja iz Pariza, da marsiramo. Kdor zasleduje protežirano gibanje Wranglovcv v naši državi, mora o tem pisanju francoskega časopisja nehoti slutiti globljo zvezo med francoskim kapitalizmom in našo porodico. — Na žalost se nam vsiljuje obenem misel, da tudi dr. eBneš trankolil z nami računa samo kot s številom bajonotov v mali antanti in sicer proti boljemu mnenju istega Beneša, anglofila in prijatelja Rusije, ki ne veruje v rodomontade dr. Kramara, kateri odpira svoje caristične slavjanofilske mehove samo zato, da bi si ohranil svoja prostrana posestva na Ruskem.

Iz tega sledi, da mi ne smemo poslati v Genovo kakih kimajočih figur, ki jih bo natezal kak član ali prijatelj velike antante, ampak v resnici odločne zastopnike interesov naše države.

Politična morala dr. Žerjava!

DR. ŽERJAV ZAHTEVA STRANKARSKO RAZDELITEV DRŽAVNE PODPORE ZA PREHRANO PASIVNIH KRAJEV. — PODPORO NAJ DOBI DEMOKRATSKA IN SOCIALDEMOKRATSKA ORGANIZACIJA!

Beograd, 27. marca. (Izv.) Ministrski svet je odobril kredit 8 milijonov kron za prehrano pasivnih krajev v Sloveniji. Ta znesek naj bi se razdelil med vse potrebne brez razlike stanu ali stranke. Doznava se pa, da je minister za socialno politiko dr. Žerjav poslal iz Dubrovnika brzojavko, v kateri zahteva, da se teh osm milijonov kron razdeli med demokratske in so-

cialno-demokratične gospodarske organizacije, in sicer tako, da so pri tem izključene vse druge stranke. Zaradi tega je Jugoslovanski klub protestiral pri namestniku ministra za socialno politiko, dr. Krstelju proti takemu postopanju pri razdelitvi tega kredita! (Od dr. Žerjava kaj drugega sploh ni mogoče pričakovati. Moral insanity!)

Rezultati orientalske konference.

UPOSTAVITEV MIRU MED TURČIJO IN GRŠKO. — TURČIJI SE PRIZNA NARODNA NEODVISNOST IN SE JI IZROČI CARIGRAD. — GRŠKA DOBI ODŠKODNINO ZA VOJAŠKO POMOČ ANTANTI. — VOJAŠKO NADZORSTVO NAD MORSKIMI OŽINAMI SE ODPRVI.

Pariz, 27. marca. (Izv.) Trije ministri zunanjih poslov so se zedinili glede predloga za pravilnik, ki se tiče vprašanja Bližnjega vzhoda in ki namerava vzpostaviti mir med Grško in Turčijo, ne da bi se kateri od teh držav stavljal pogoji, ki bi pomenjali poraz ene ali druge. Pravilnik predlaga, da se povrne Turčiji narodna neodvisnost s Carigradom kot glavnim mestom ter da se da sultanu verska avtoriteta. Dalje nudi Grški odškodnino za žrtve, ki jih je doprinesla za zaveznike. Dalje predvideva pravilnik odredbe v svrhu zaščite muslimanskih in krščanskih manjšin, ureditev vprašanja Male Azije in priznava Turški Anatolijo od Sredozemskega do Črne-

ga morja in od Transkavkazije do Perzije, potem Carigrad in velik del Vzhodne Tracije. Odpravi naj se vojaško nadzorstvo nad morskimi ožinami, ne glede na to, ali so turške ali grške. Zavezniki bodo o teh ukrepih obveščeni, zvezi narodov pa se naroči, naj sporoči sredstva v svrhu zadostneja željam Armencev. Priznava se finančna neodvisnost Turčije. Uprava otomanskih dolgov se vzdržuje in potrjuje. Turška bo plačala odškodnino za stroške, ki jih je povzročila njene udeležba v svetovni vojni ob strani centralnih držav. Izvzemši odredbe glede varstva gospodarskih interesov zaveznikih držav, bo Turčija oproščena finančne kontrole.

Borzna poročila.

Curih, 27. marca. (Izv.) Berlin 1.55. Newyork 514. London 22.53. Pariz 46.375. Milan 26.225. Praga 9.25. Budimpešta 0.58. Zagreb 1.60. Varšava 0.13. Dunaj 0.07. avstrijske krone 0.07.
Berlin, 27. marca. (Izv.) Dunaj 4.48. Budimpešta 37.46. Milan 1720.75. Praga 605.35. Pariz 3041.95. London 1483.50. Newyork 338.16. Curih 6568.40.
Praga, 27. marca. (Izv.) Dunaj 0.64. Berlin 10.425. Rim 283.50. Budimpešta 5. Pariz 501. London 242. Newyork 55.07. Curih 1080.50. avstrijske krone 0.64. italijanske lire 285.50.
Dunaj, 27. marca. (Izv.) Dunaj: Zagreb 287—2293. Beograd 91.3—9172. Belin 2242—2525. Budimpešta 852—838.50. London 33.175—33.225. Milan 38.570—38.677. Newyork 7556.50—7568.50. Pariz 68.250—68.750. Praga 13.602.50—13.622.50. Sofija 4905—4915. Curih 146.875—147.125. Valute: Dolarji: 7506.50—7518.50. bolgarski levi 4745—4755. angleški funti 32.775—32.825. francoski franki 68.100—68.200. italijanske lire 38.370—38.430. dinarji 9148—9172.
Zagreb, 27. marca. (Izv.) Devize: Berlin 98—105. Milan 1640—1665. London (izplačilo) 1425—1450. (ček) 1400—1420. Newyork (izplačilo) 310—0. (ček) 302—310. Pariz 2900—3000. Praga 595—600. Curih 6100. Dunaj 4.40—4.60. Budimpešta 35—40. Varšava 9—0. Valute: Ameriški dolarji 329—310. češkoslovaške krone 575—585. francoski franki 2800—2850. nemške marke 17—20. romunski leji 0—240. italijanske lire 1500—1615.
Beograd, 27. marca. (Izv.) Devize: London 354—355. Pariz 720. Newyork 79.50—80.50. Zeneva 1530. Milan 410. Praga 147—148. Berlin 25.25—25.50. Dunaj 1—1.20. Bukarešta 62.25—62.50. Valute: Ameriški dolarji 77.50. romunski leji 61. češkoslovaške krone 141—144. nemške marke 27.

Narocajte in širite „Jugoslavijo“

Zakon o razkosanju države sprejet.

RAZKOL V MUSLIMANSKEM KLUBU. — POŠTENA MANJŠINA PROTI VLADNEMU PREDLOGU IN ZA AVTONOMIJO. — IZHOD IZ KRITIČNEGA NOTRANJEPOLITIČNEGA STANJA V SPORAZUMU MED SRBI, HRVATI IN SLOVENCI.

Beograd, 27. marca. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je otvorila ob 10.30. Po rešitvi formalnosti odgovarjajo nekateri ministri na posamezne interpelacije poslancev, nakar preide zbornica na dnevni red. — V zbornici je opažati nek nemir in gotovo razburjenost. Razširila se je namreč govornica, da je prišlo v muslimanskem klubu do razkola. Ta govornica se splošno živahno komentira. Medtem so prišli v zbornico skoraj vsi poslanci muslimanskega kluba, med njimi tudi oba muslimanska ministra Omerović in Vilović. Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da se nista vsedla na svoja ministrska sedeža, ampak sta zavzela prostor v klopih muslimanskih poslancev. To dejstvo je podkrepilo one, ki so trdili, da je v muslimanskem klubu že prišlo do razkola. — Na dnevnem redu je zakonski načrt o samoupravi oblasti in okrožij. Kot prvi govornik prevzame besedo poslanec Brodar (Jugoslovanski klub) in izjavlja v imenu svojega kluba, da bo glasoval proti zakonskemu načrtu. Enake izjave poda tudi zastopnik zemljoradnikov ter republikanec Krsta Pejović in socialni demokrat Kisovar. Poslanec Benin (zemljoradniški disident) izjavlja, da bo glasoval za predlogo. — Ko namerava prečitati musliman dr. Mehmed Spaho svojo izjavo, odredi predsednik odmor. — Medtem so se zbrali poslanci muslimanskega kluba spnovič k seji in so skušali doseči sporazum, kar se pa ni posrečilo. Po četrturnem premoru se je seja nadaljevala. — Posl. Salih Baljić (skupina dr. Spahe) čita izjavo svoje skupine. Govornik izjavlja, da so njegovi tovariši prišli v konstituantno z avtonomistično koncepcijo glede notranje razdelitve države. Jugoslovanski muslimanski klub je skušal udeležiti to svoje stališče. Ko pa je zapazil, da parlamentarna večina ne bo nikoli odnehala od centralističnega načela, se je v klubu sklenilo, to točko odložiti za kasneje in se zaenkrat udeležiti delovanja pri izdelanju načrta za ustavo. Oni, ki so zagovarjali tako taktiko, so zatrjevali, da bo ustava pomagala državi, da bo mogla preboleti vse krize in da bo premostila vsa nasprotstva med Srbi, Hrvati in Slovenci in da bo na ta način mogoče priti do konsolidacije notranjih razmer v državi. Mi smo bili optimisti, pravi Baljić, in smo to v parlamentu tudi javno pri-

znali. Toda pričakovanja centralistov se niso izpolnila. Položaj se ni izboljšal, ampak se je še poslabšal. Notranje razmere v državi so vsak dan slabše. Nesoglasja med Srbi, Hrvati in Slovenci so vsak dan večja. Kdo je temu kriv? Nihče drugi, kot oni, ki so zagovarjali centralistično ureditev države. Mi smo skušali izvesti enotnost in enakost. Govornik navaja nato razne dokaze, s katerimi podkrepila svoja izvajanja in trdi, da bo predlagani zakon izzval nove nemire in da bo vsled tega položaj še slabši. Zaradi tega mu je nemogoče slediti večini na njeni poti, ker je uverjen, da je ta pot napočna in ker vidi, da je edini izhod iz sedanjega položaja le v sporazumu med vseni tremi plemenim. Muslimani vidijo najboljšo jamstvo za svoj in obstoj države v tem, da ostanejo sedanje pokrajine in ne v ureditvi države le po željah srbskega dela našega naroda. (Ploskanje na desnici.) Da so muslimani glasovali za ustavo je iskati vzrok v tem, da je ustava ustvarila zakonito stanje, kajti muslimani so bili dve leti izven zakona. Govornik pozivlje vlado, naj ob dvanajsti uri posluša njihov glas. Izhod iz sedanjega kritičnega položaja je iskati le v sporazumu s Hrvati in Slovenci. On in njegovi tovariši bodo glasovali proti zakonodajnemu načrtu. — Nato izjavlja posl. dr. Karamehmedović v imenu večine muslimanskega kluba, da je muslimanski klub sodeloval pri izdelavi vstave in da bo zaradi tega dosledno in logično glasoval tudi za predloženi zakonski načrt. Zakaj ta predlog je le to, kar je že v ustavi rečeno, le nekoliko obširnejše. Govornik zaključuje svoja izvajanja z besedami: »Ker je g. Baljić izjavil v imenu nekaterih članov muslimanskega kluba, da bo glasoval proti predlogu, izjavljam v imenu tovarišev, ki predstavljajo večino kluba, da bomo glasovali za predloženi zakonski načrt. — Minister za izenačenje zakonov Marko Trifković, polemizira z nekaterimi predgovorniki in izjavlja, da je najboljši odgovor na izvajanja g. Baljića odgovor poslanca dr. Karamehmedovića. — Nato preide skupščina na glasovanje o zakonskem načrtu. Oddanih je 182 glasov, in sicer 142 za in 40 proti predlogu. Zakonski načrt o samoupravi oblasti in okrožij je s tem sprejet in bo predložen kralju v sankcijo. Seja se je nato zaključila.

Konec komedije na Reki?

KONEC VOJAŠKEGA SVETA. — FAŠISTI RAZOROŽENI. — ITALIJA PREGOVORILA REŠKE FAŠISTE!

Pariz, 27. marca. (Izv.) Poveljnik tržaškega vojnega zbora je poslal na Reko višjega italijanskega častnika, da bi pregovoril fašiste, naj zapuste Reko. (Mesto da bi Italija z železno pestjo prišla fašiste za vrat, jih samo pregovarja! Značilno!)

Rim, 27. marca. (Izv.) Reški vojaški svet je izročil svojo oblast zakonodaj-

ni narodni skupščini. Prostovoljci so bili razoroženi in odpuščeni. Samo italijanske čete vzdržujejo red in mir v mestu.

Pariz, 27. marca. (Izv.) Beograjska vlada je poslala zvezi narodov ter francoski in angleški vladi protestno noto glede nasilja na Reki.

RUSIJE VEDNO PROTI SVOBODNI MEDNARODNI TRGOVINI.

Moskva, 27. marca. (Izv.) Krasin je izjavil na prekonferenci za mednarodno gospodarsko konferenco v Genovi, da Rusija nikakor ne odpre svojih meja prosti trgovini, ker bi sicer sledila vojaška intervencija. Rusija stoji pred

izvedbo mnogih trgovinskih pogodb z inozemskimi tvrdkami. Svojega trgovinskega monopola Rusija toliko časa ne izroči, dokler ji bodo vladali delavci in kmetje. Trgovinskemu monopolu dolguje Rusija bistvene diplomatske pridobitve in doseže po tem potu tudi popolno priznanje sedanje oblike.

Miselnost gospoda dr. Žerjava

Jaz sem mu izrazil svoje zaupanje (namreč županu dr. Periču), kako more kot socialdemokrat iti z reaktivnari in sem pristavil da sedanja situacija v občinskem svetu Ljubljani zelo škoduje. Kadar poskušam kaj za Ljubljano posebej dočeti, se mi očita, da so tam separatisti (1) kajti ni dvoma, da magistratno koalicio duševno vodi klerikalizem. — Začel sem očitati gosp. Periču, da omadežujejo socijalisti svobodomiselnost (1) svoje zastave. — Dostavljam samo še, da sem brez inicijative sedanje večine ljubljanskega občinskega sveta, kljub izjavi g. Periča za Ljubljano ipak marsikaj delal in v najtežjih razmerah deloma tudi dosegel (1).

Dr. Žerjav v »Slov. Narod« z dne 25. marca t. l. v uvodniku »Bajke župana Periča«.

Dr. Žerjav je že zgodaj začel v politično steno: v svojo lastno škodo in škodo našega naroda. V avstrijski eri so bila demokrati, njegovi pristaši, vrgli iz svoje srede. Takrat je bil na tem, da izkine iz naših političnih vrst, toda za časa vojne je poskrbel avstrijska vlada za njegovo popularnost, ker ga je pričela preganjati ter je ustvarila mučenika, ki ni mogel s svojem upliu med Slovenci niti najmanj škodovati. Ali dr. Žerjav je bil s tem zopet usmerjena pot v naše javna življenje. Niti svoji sposobnosti, niti svoji nadarjenosti, niti kakšni odlični duševni potenciranosti, ampak našlji absolutistične avstrijske vlade se ima dr. Žerjav zahvaliti, da je danes jugoslovanski minister, da more in sme izreči svoja mnenja v slovenski javnosti, deliti milost ali nemilost poštenim in najpoštenjšim ter tudi najposobnejšim jugoslovanskim državljanom.

To kot uvod za boljše razumevanje duševnosti gospoda dr. Žerjava. Zgoraj citirane besede je podpisal dr. Žerjav sam, in zato ni dvomiti, da so zapisane tako, kakor so mu zrastle v duši, da so plod njegove miselnosti, vsega njegovega značaja, njegove osebnosti. Če analiziramo njegove besede, potem so nam takoj jasne strupene politične razmere, ki vladajo v naši državi in še posebej v Sloveniji, kjer je ravno imenovani dr. Žerjav nedvomno vse stori, da smo dosegli rekord v svoji politični zgodovini...

Klečeplazanje in miloščina je kritičnej tega slovenskega politika. Sam prosi in berači okrog Pribičevićev, Pašičev in drugih, da nato po isti metodi deli dobrote drugim, če slučajno niso v skoničiji, ki ni po volji vladinim mogotcem. To je taktika avstrijskih baronov in grofov, ki je nekdanji delila ogledane kosti slovenskim švadronejem, kadar so po dunajskih ministrskih predobah prodajali slovenske duše. Cisto razumljivo je duševno razpoloženje moža, ki nosi v svoji notranjosti zavest brezposojne odvisnosti od onih, ki imajo moč v rokah, ki so jo dobili po načelu, da naj naroda ščiti, kakor se je blagovilno pričelo izraziti gospod Valerijan Pribičević, član nedržavniške rodovine Pribičevićev. Kadar pridejo v Beograd odkriti sinovi slovenskega naroda med odkrite sinove srbskega naroda, ne bo treba prosjati in beračiti in kriviti hrbenice, ker med enakopravnimi dobi vsakdo, kar mu gre po njegovem pravu. Te politične psihologije ne bo razumel dr. Žerjav nikdar in nikoli, kakor tudi ne njegovi maloštevilni eksekutorji v Sloveniji.

Dr. Žerjav se čudi socialnemu demokratu dr. Periču, da se druži v koaliciji z reaktivnari, separatisti, ki jih baje duševno vodi klerikalizem in da omadežujejo socijalisti svobodomiselnost svoje zastave. Dr. Žerjav je star štirideset let in težko je misliti, da govori to iz nevednosti, pač pa gotovo iz tiste svoje notranjosti, ki je naravno sam ne more zatajiti, ker je del njegove duševnosti, njegovega značaja. Reaktivnarstvo? Katera država na svetu pa je zadnje dve leti izdala bolj reaktivnarne postavbe kakor naša, odkar jo imajo v roki demokrati, prijatelji dr. Žerjava. Ali so sklenili te sarkone socijalisti, klerikalci ali kdo? Ai je znano dr. Žerjavu vprašanje

potrditve ljubljanskega župana? Ali so znani dr. Žerjavu ministri, ki niso hoteli pemilositi Alijagića? Ali so znana dr. Žerjavu tažna uradniška imenovanja, ko so dobili demokrati najboljša mesta? Odgovorite, gospodine dr. Žerjav, kje je doma reaktivnarstvo? Svoboda, — najlepša beseda, če jo tisti, ki jo ima vedno na jeziku, tudi res izvaja. Mi pa na primer vemo, da so zlasti židje vedno radi govorili o svobodi, kadar so najbolj izžemali evropske narode. Take svobode ne potrebujemo. Če klerikalizem kje obstoji, je prav, da se ga uniči, a ne zato, da stoji na njegovo mesto pod krinko demokratizma še hušji caropapizem ruskih guvernerjev po metodi gospoda dr. Žerjava. Gospodu dr. Žerjavu utegne biti znano, da vodijo veliko nemško državo socijalisti in klerikalci, da vladajo tudi v Italiji klerikalci in socijalisti. Naj pobeši dr. Žerjav vse slovenske duhovnike, če misli, da bo s tem konsolidiral Jugoslavijo in enkrat za vselej uničil klerikalizem.

Glede separatizma bi bilo dr. Žerjavu povedati: Gospodski demokrati naj vladajo v Beogradu pošteno in za ljudstvo in naj zlasti nekateri ne skušajo zatajevati matere, ki jih je rodila. Prodaja se le žid, nikdar pa ne mož iz naroda... Drugega separatizma Slovenci ne poznajo. Dr. Žerjav se zdravi v Dubrovniku in kot človeku mi želimo, da održavi še za dolga leta, želimo pa tudi, da zmaga v njem idealna stran samopremagovanja. Državi in narodu bo napravil največjo uslugo, če se odpove politiki, kjer je učinil že veliko nesreče. S tako poštvovalnostjo bi dosegel opešučanje vseh svojih grehov in bi silno pospešil konsolidacijo države.

Državni uslužbenec mora ostati berač.

Kaj je država? Ali posameznik? Ali minister? Ali delavec? Ali kmet? Ali uradnik? Ne! Vse narod, le vsa skupnost, celota. Vendar se ta državna volja, ta državna avtoriteta kaže na zunan in zakonih, v upravi, v izvrševanju te skupne volje. V vsakem konkretnem slučaju nastopa državni uslužbenec kot eksekutivni organ države v vseh javnih panogah. Lahko trdimo, da je ugled in avtoriteta državnega uslužbenca najboljši merilo za notranjo moč in silo države same.

Naše uradništvo, vsi naši državni uslužbeni živijo danes v mizernih, desoletnih razmerah. Njihovi dohodki so že davno pod mero najprimitivnejših živlenskih potrebščin, beda in revščina silita vedno bolj v njihove družine. Zadnje zvišanje s 1. januarjem naj bi pomagilo uslužbencem vsaj iz največje sile. Kaj se je zgodilo in kaj se še godi, vemo vsi. Dnevno časopise — zlasti famozno »Jutro« — dnevno servira javnosti novice o ostudnem barantanju za uradniške plače v Beogradu, kakor bi zahtevalo uradništvo miloščine in ne svoje pravice. Ali smo že čuli, da bi se kdaj prepirali za oficirske plače, ki so povprečne za 2000 K mesečno višje kakor uradniške? Nič manj žalostno pa ni, da vse naše organizacije drž. uslužbencev molčijo kot grob, ko brezvestni politikastri dnevno ubijajo ugled tega uslužbenstva in mu grenijo v stranjanu zasluženi kos kruha.

Kaj vse zmore naša uprava, dokazuje izvršilna odredba k zadnjim draginskih dokladam. Vsi nižji uslužbeni, ki plačujejo 5 Din in vsi uradniki, ki plačujejo 300 Din direktnega davka — izgube draginske doklade. Kaj se to pravi? Pri nas so davki naravnost ogromni in če imaš hišico ali recimo tudi kolibo z dvema stanovanji, že plačuješ 300 Din direktnega davka in posledica je, da izgubiš mesečno na draginskih dokladah 200—3000 K. To po-

meni, da v nekaj letih zapraviš na draginskih dokladah svoj dom — zato ker si državni uradnik.

Ne pričakujemo došti od demokratiških poslancev, toda v tem slučaju upamo, da se bo našel mož, ki bo opozoril vlado na absurdnost te odredbe, po kateri bo minister-milijonar lahko naložil vse premoženje v tujih valutah in ne bo izgubil draginskih doklad, delavec in uradnik pa bosna morala na cesto, ker plačujeta državi — direktni davek.

Ako uvede država oddajo premoženja in socijalizacijo, naj to napravi za vse državljane, ne pa samo za najubožnejše med ubogimi.

Taka odredba bi bila mogoča v kakem turškem vijaletu, ne pa v pravni državi. Pričakujemo, da se sedaj prebudi iz trdnega spanja tudi osrednja organizacija uradništva ter se upre popolnemu balkaniziranju našega uradništva.

O korupciji.

Pri nas bomo kmalu tako daleč, da se ne bo upal človek vzeti v roke časopisa, kajti goljufije, poneverbe it. d. postajajo že stalna rubrika.

Da korupcija pri nas cvete, je gotovo, zato bi si bilo škoda mašiti oči in ušesa, ker s tem ne bo nič boljše. Dvomljivo je celo, ali bo mnogo pomagano s tem, če se v vsakem slučaju kaznujejo posamezni krivci, pa makar eksemplarično. Kajti krivda leži v sistemu. Treba je torej začeti pri sistemu.

Najprimitivnejši pogoj vsake zdrave uprave je kontrola. Ta kontrola mora biti tako ustrojena, da objema vse člane uprave od najvišjega do najnižjega. Vsak mora imeti jasno očrtan delokrog in se mora zavedati, da je vedno pod nadzorstvom — kajti ljudje so nazadnje vendar le ljudje.

Drugi nič manj važen pogoj pa je, da se nastavljajo ljudje po svojih zmožnostih in ne po kakšni strankarski pripadnosti. Kajti že v tistem momentu, ko je kdo nastavljen iz kakih drugih motivov kot stvarnih, je takorekoč, četudi proti svoji volji, korumpiran. To je prvo. Drugo pa je, da se v njem nekako utrdi prepričanje, da ga bo stranka ali posameznik, ki ga je spravil na to mesto, tudi ščitil. Zraven pride še to: labilne razmere, ki vladajo pri nas v upravi, silijo same k korupciji. Če je namreč uradnik nastavljen kot pristaš kake stranke, se boji, da ga bo nasprotna stranka, ko pride do moči, odslovila s tega mesta. Zato ni v današnjih časih nič čudnega, če se skuša uradnik okoristiti s svojim mestom, dokler je še čas. Vse to ni dobro, ni lepo in je žalostno — ampak res je. Zato je treba začeti pobijati korupcijo pri njenih koreninah, t. j. spremeniti je treba ves sistem. To je nekako tehnična stran tega vprašanja.

Je pa še druga, duševna, ki jo je težje obvladati. Danes je princip vsega moč, vse naše življenje gre instinktivno v tje smeri — in moč pomeni danes: denar! To pa je vprašanje, ki se ne bo dalo rešiti z nobenim sistemom.

Odpomoči pa bi se dalo vendarle nekoliko na sledeči način: koruptne afeze se ne bi smele podajati občinstvu na način, da pride človek nehoti do prepričanja, da tisti, ki je odkril korupcijo, zasleduje pri tem še kaj dru-

gega kot pa samo resnico: da hoče delati zase reklamo, da je odkril in iskal korupcijo zavoljo tega, ker je dotičnik mogoče njegov nasprotnik. In podajati se ne bi smele take afeze z nekako

časopisni glasovi.

»Naprej« prinaša razgovor s poslanecem Etb. Kristanom, ki med drugim pravi: V razpravi so velevažni zakoni o razdelitvi države na oblasti in o oblastijski samoupravi. Oblastna samouprava nam prinese vsaj del avtonomije, ki je nekaterim kakor pravilo, tako zelo pri srcu in na katero polagamo, ako ne vezemo s tem pojmom plemenskega šovinizma in demagogije, tudi veliko važnost. Oblastna samouprava nam bo dala nekake prejšnje deželne zapore.

»Jutro«. Človek že po svojem rojstvu ni socialist. Socijalno čuvstovanje, ki kulminira v dejanjih ljubezni do bližnjega ter v podreditvi osebnih interesov splošni koristi celokupnosti, je le sad dolgoletne in vztrajne socijalne vzgoje. Pa se še čudite, da tisoči in tisoči onih, ki so organizirani v političnih socijalističnih strankah, niso socijalisti, pač pa najbrezobzirnejši elementi, katerih ne drži prav nobeden program, pač pa samo instinkti nezadovoljive mase. Edin izhod je iz današnjih zamotanih političnih razmer demokracija, kot pozitivna pospeševalnica preobnove evropskega ljudstva. Do tega zaključka prihaja »Jutro«, ko se je udeležilo Beltratrovega shoda v Mestnem domu.

»Novi Časi« prinaša govor poslanca Gostinčarja v narodni skupščini o priilki, ko se je razpravljalo o interelaciji posl. Deržiča o razmerah na železnicah. Gostinčar pravi: Ako železniški minister nima

epično razsežnostjo, ki na koncu ni nič drugega kot izraz duševnosti, ki povzroča danes take afeze. Torej tudi tukaj bi se dalo nekoliko pomagati.

kredita, potem je vsaka beseda zaman in se ne more nič storiti. Železniški upravi moramo dati, kar potrebuje in je neodvisnost proračuna železniškega ministrstva predpogoj za zboljšanje našega prometa. Posl. Gostinčar se zavzema tudi za socijalizacijo naših železnic.

»Slov. Narod« prinaša članek newyorskega slovenskega lista »Glas Naroda«, ki ravpravlja o dogodkih na Reki. Fašisti so plačani banditi italijanske vlade, ki imena, navalili se na Reko ter iztrgali vlado iz rok od naroda izvoljenemu predsedniku. Uničenje Reke, kot najbolj potencialnega jugoslovanskega pristanišča, je postalo geslo, prikrito geslo italijanske vlade, ki stoji vedno za svojimi fašistovskimi zločinci.

»Slovenec«. Ako dobiva Avstrija kredit, potem pač ne bi smelo biti nobenega povoda, da bi ga ne dobila tudi Jugoslavija, ako bi bilo pri čimteljih, ki vodijo državno krmilo, vse v redu. Nobenega dvoma ni, da gleda zunanji svet na naš tranzepolitni položaj z velikim nezaupanjem. To tembolj, ker vladajoči ne predstavljajo naroda in ne kažejo prav nobenega smisla za sporazum z opozicijo, ki predstavlja opozicijo celih plemen in pokrajin. Poleg tega odvisi od našina, kako se vrši oboroževanje v Jugoslaviji. Poljski in v Rumuniji, neposredno tudi vprašanje kredita, ki ga te države iščejo v Angliji in v Ameriki.

Gospodarstvo.

Za zboljšanje našega prometa

Govor poslanca Ivana Deržiča v narodni skupščini.

Gospodje poslanci! Po vravrtu smo imeli v naši državi dva železniška sistema in sicer: železniški sistem prejšnje kraljevine Srbije in železniški sistem prejšnje Avstro-Ogrske monarhije. Nemške armade so takrat, ko so se unikale pred zmogovito srbsko vojsko porušile vse proge v kraljevini Srbiji ter je bila vsled tega kraljevina Srbija takorekoč po končani vojni brez vsega notranjega železniškega prometa. V prečanskih krajih se je doseglo, da so ostale železnice v kolikortoliko dobrem stanju. Tudi če vzamem v poštev, da so se železnice pod avstro-ogrsko in nemško vojno upravo štiri leta eksploatirale ter se vsled tega nahajale v slabem stanju, vendar moramo priznati, da so te železnice kolikortoliko odgovarjale gospodarskim razmeram vseh prečanskih pokrajin. Po vravrtu je torej bila naša dolžnost, da vzdržimo prečanske železnice v takim stanju, da zamorejo odgovorjati gospodarskim razmeram na eni strani, na drugi strani pa, da čimpreje upostavimo promet v bivši kraljevini Srbiji in zgradimo ona poslopja, katera je porušila nemška in avstro-ogrška armada.

Prva koalicijska centralna vlada je stvorila ministrstvo saobračaja, in to je bil po vravrtu v naši državi novum, novum vsled tega, ker je obstojalo v prejšnji kraljevini Srbiji samo ministrstvo gradjevina, ki je upravljalo tudi državne železnice v kraljevini Srbiji. Pod ministrom g. Vulovićem je izšla vladna kraljevska naredba o ustroju tega ministrstva in naravno je, da se je s to naredbo hotelo to mini-

strstvo tako organizirati, da bi odgovarjalo vsem potrebam skupne domovine. Toda že prvi mesec koalicijske vlade se je pokazalo, da vlada ni hotela tega ministrstva stvoriti z železniškimi strokovnjaki, temveč, da je vodila strankarsko politiko in doživljeno, ako se ne motim, v mesecu aprilu l. 1919 nek eksperiment, neko posebno generalno inspekcijo, katera je bila podrejena direktno prometnemu ministru in ki je bila sestavljena od štirih oseb. Ta inspekcija je v resnici odgovarjala svoji nalogi in to vsled tega, ker ona ni vedela kaj da pravzaprav je. Poslovalo se je forej pogrešno že od samega početka in to vsled tega, ker se je poslovalo po ustroju prometnega ministrstva, po zgoraj omenjeni uredbi, ni pa se oziralo na obstoječe razmere v državi v kateri smo imeli sledeče sisteme: prejšnji srbski, madžarski, slovenski, bosansko-hercegovinski in doljne dovoljski.

(Nadaljevanje sledi.)

+ Dobava drv. Komanda Savske divizijske oblasti v Zagrebu razpisuje na dan 31. marca t. l. ofertalno licitacijo glede dobave 22.000 kubičnih metrov drv za zagrebsko garnizijo v pisarni načelnika intendature Savske divizijske oblasti v Zagrebu. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

+ Oddaja naprave štirih lesenih barak. Barutana v Obličevem razpisuje na dan 6. aprila t. l. v svoji pisarni v Obličevem ofertalno licitacijo za napravo štirih lesenih barak. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

van Rozman:

Naša bol.

(Dalje.)

EPILOG

k poročilu o gospodarskem in političnem položaju občin l. l. z dne 11. marca 1920.*

Od vsega zasedenega ozemlja Koroške so najbolj občutljive pokrajine, ležeče ob demarkacijski črti. Te so kakor odprte rane, pristopne vsem bolezenskim kalem, prihajajočim od sosednega organizma, to tem bolj, ker je bil sedaj po nas zasedeni del politično-upravno, gospodarsko in kulturno zvezan z ostalim delom Koroške, osobito pa, ker se nahajata srce in kuhinja vseh protiprogandnih strupov cele pokrajine — Celovec — izven našega ozemlja. Opis, v kakšnem položaju in razpoloženju se nahaja sočasno to središče, ne spada v okvir tega spisa. Pribiti je treba le toliko, v kolikor gre vere izjavam ljudi, prihajajočih iz tega mesta, da so tamkaj razkroj državnega telesa, pojemanje življenske sile in splošna desorientacija zbog pomanjkanja življenskih potrebščin in drugih eksistenčnih pogojev v velikem razmahu.

Ker so ti ljudje silno trdoživi, se nam je treba zavedati, da ne gre zanašati se na možnost, da Celovec sam kapitulira, katere vesti nekatero naše časopisje lahkomišlino objavlja. Kdor pozna koroške fanatike, bo vedel, da kaj takega ne bodo stbrili sami od sebe, ker so preveč zagriženi, ponosni in udani v svojo usodo. To velja osobito od njih voditeljev, masa pa, katera jim sledi, četudi godrnjaje, ne bo našla one odporne sile, da bi jih strmoglavila. Zanašati se moremo edinole na naše lastno delo.

Naša glavna naloga je, da pridemo do kolikor mogoče jasne slike sočasnega gospodarskega, političnega in duševnega stanja prebivalstva opisanih občin. Zato sem izjemoma izpogloval, da so izvestitlji svoje izjave pisali izvečine sami, da jim na ta način niti najmanj ne skalim s svojo prisotnostjo njih pristnega pojmovanja in čuvstovanja. Zato so tu predložene le tvevne podučen primer, na kakšni stopnji se nahajamo s svojim osvojevalnim delom. Opisane razmere pa so tudi več ali manj tipične za vse ostale pokrajine pol. okraja.

Slikanje razmer od objektivne strani v predloženih izja-

* S tem poročilom smo hoteli podati neretuširano sliko notranjega življenja organizaci, ki smo jih ustanovili za časa naše uprave, z namenom, da dobe naši merodajni krogi vpogled v svoje delo od te strani.

vah soglaša v glavnem z dejanskim stanjem v teh občinah. V pravo umevanje tistih pa je v prvi vrsti potrebno ogledati si ne manj važno subjektivno razpoloženje investiteljev.

Tu srečamo prave koroške korenine naše krvi, dobre gospodarje, nadvse gostoljubne, s prijaznimi in čednimi domovi. To slikajo razmere mirno in prevdarno, le v glavnih potezah so brez večje aktivnosti, posegajoče v javno življenje, zroči z boleštvjo v srcu na še ne urejene razmere, polni bojazni, kaj, če pri plebescitu propademo, vendar pa trdno zaupajoči v višjo silo, češ, vse bo še dobro, ker pravica mora na dan. To so nekateri izmed onih, kateri so vkljub vsemu neusmiljenemu zatiranju ostali zvesti večnim ukazom svoje rodne zemlje, katerim pa je žal konfenzija vzela vso agresivnost, ki je neobhodno potrebna, da si storjeno krivico popravijo iz lastnih sil. Njih glavna odznaka sta zvestoba in udano potrpljenje.

Dalje srečamo javnega funkcionarja, kateri hoče biti duša celega gerentskega sosveta, kar ob vsaki priliki rad povdarja. Pod njegovo besedo se spremenijo vsi sošvetovalci z gerentom vred v več ali manj neme marionete. Predstavlja se za prvega inspiratorja in eksekutarja vsega dela v občini, živeč v breznejnem samoljublju. V resnici ni brez aktivnosti, vendar mu manjka za tak važen posel potrebne izobrazbe, predvsem pa discipline do samega sebe.

Učitelj v vasi l. je človek, kateremu je priznati odkritosrčnost in poštenje v polni meri. Stoji pa popolnoma pod vplivom svojih tovarišev l. I. ter l. Njih mnenje, je vkljub prekanju — njegove mnenje. Pozna se mu, da je bednik — begunec, iztrgan iz solčnega goriškega podnebja, kjer je koreninil dolgo vrsto let in tam osivel.

Gerent l. stoji približno na istem duševnem in moralnem nivoju. Je zelo poštena duša, vendar slabič, ki stori to, kar hoče njegov tajnik in njegov okoliš.

I. je najagilnejši izmed vseh navedenih. Njegov nastop je samozavesten, njegova beseda patetična, čisto vojaška iz vojnih časov, večkrat zadirljiva. Vendar je malo prepovršen opazovalec razmer, vsled česar so njegove sodbe in ukrepi večkrat napačni. Kakor l., tako ukrepa tudi on v važnih zadevah često samolastno, kar povzroča nemale zmede. Sicer je zelo delaven in njegova moralna kvaliteta neoporečna.

Izmed vseh teh oseb je župnik l. najbolj inteligenent in zelo priljubljen pri ljudstvu. Na zunanji ni nikalnih diferenc med njim in zgoraj navedenimi osebami. Je pa tako vnet zagovornik svoje konfezije, da ga je socijalno-demokratiško gibanje v občini kratkoimnalo vrglo iz gerentskega sosveta, četudi ta

stranka nima nobenega zastopnika v sosvetu. Najbrž je bila temu povod splošna zmeda v gerentskem sosvetu. Kakor je na eni strani vnet pristaš naše misli, tako postane neodločen, ako ga razmere silijo, da bi moral nastopati proti glavnim voditeljem nemčurstva. Tedaj ima takoj pri rokah izgovor, da on tega ne more, ker je katoliški duhovnik.

Celotna slika naših borcev v vasi l. nam kaže klaverno lice. Ta peščica mož bi izlahka prevladovala tamošnje razmere, ako bi vsak njih mogel zlesti iz ozkega kroga svojega naziranja, zatajiti ga vsaj začasno ali ga ne generalizirati in usiljevati drugim kot edino izveličavno obliko in se združiti na, za tukajšnje razmere širši in edino primerani platformi — gospodarstva in narodnostne ideje. To idejo pa, ki jo nekateri po nevednem in do ogabnosti izgovarjajo, umorita samoljubje in ozkotirni življenski nazor vsakega posameznika že v kal. Zato so ti in taki ljudje, katere srečavamo v raznih naših organizacijah brez vsake stabilizirane orientacije, brez zavesti svobode, zato je vse njih delo le negacija tega, kar bi morali storiti. Mislijo, da zidajo, pa podirajo. So podobni otroku, ki se na pol v snu jezi nad solčnim žarkom, ki mu je posvetil v zaspane oči in ga zbudil. Sicer se pa ti voditelji pri raznih sejah prav resno ubijajo glave, kaj bi bilo treba storiti, da bi nemškutarje in nemce ugnali v kozji rog. Konec koncev je, da jim ti rastejo od dne do dne preko glave.

Tako, ali slično temu se opravlja naše reševalno delo ne le v vasi l., temveč skoro v vseh ostalih občinah ... kega pol. okraja, z razločkom, da so južno od demarkacijske črte ležeče občine v tem pogledu nekoliko mirnejše.

V ves ta napor pa je pričelo v zadnjem času igrati prehranjevalno vprašanje silno žalostno vlogo. Akoravno to delo doslej ni šlo brezbitno izpod rok, ker je bilo storjenih takoj početkoma precej pogreškov, vendar ni bilo čuti do sedanjega časa večjih pritožb. V zadnjem času pa je postalo to vprašanje naravnost katastrofalno. V tako važni postojanki, kakor je občina l. se zatruje, da nekateri ljudje že dve meseca niso mogli doma peči kruha, ker ni bilo moke. Ravno tako niso dobili več dalj časa sladkorja, kar očitajo zlasti ženske, moški pa, da ne dobe tobaka in petroleja. Vsled pomanjkanja svečave so odškodovani predvsem mali obrtniki, ker jih sila potreba po zaslužku, da delajo v večernih urah. Nemci in drugi naši sprotiniki vse to prav pridno izrabljajo v svoje namene. V pasu B dobivajo vsaj sladkor, petrolej in tobak, četudi slednjega slabejše vrste. veliko rednejše.

C. N. in A. M. Williamson:

Cesarični biseri.

(Dalje.)

»Ne, Ne!« je vzkliknila Klo, ovijši svojo boginjo s tankimi lehtmi. »Nekako vas morava rešiti. Do desetih je čas!«

»Ako bi šlo samo zame, mi ne bi bilo tako strašno,« je dejala Beverley. »Toda nekemu grozijo muke — grozi mu smrt! — ako ga ne odkupim. Tisti papirji so mi dajali moč, da sem ga varovala najhujšega.«

»Ali se ne bi dalo z denarjem...« je povzela Klo, toda Beverley ji je prestrigla besedo.

»Noben denar, ki ga morem dobiti jaz, ne bi zalegel,« je rekla. »Milijon — morda!«

»Poiščite O'Reillyja in pregovorite ga, da vam izroči listine!« je vzkliknila Klo. »A kaj, ko ga menda ni v New Yorku!«

»On živi drugje, a' zdaj je slučajno tu. Peterson — to je mož, ki ste ga videli — mi je povedal, Zagrozil mi je med drugim tudi z O'Reillyjem in ostalimi, ki so z njim v zvezi, češ, da so baš zdaj v New Yorku. Vem celo, kje stanuje: pri 'Dietzu'. A tudi če bi O'Reilly hotel govoriti z menoj, kako naj ga sprejemem, ne da bi vedel moj soprog?«

»Pregovorila bom O'Reillyja, da pride,« je obljubilo dekle. »Kako, še ne vem; a, pot se najde, ako le morete spraviti tačas gospoda Sandsa z doma.«

Beverley je vztrepetala. »Kako strašno se slišijo te besede... prav kakor bi snovala zaroto zoper njega, po vzgledu žená, ki varajo svoje može.«

»Kako menite — ali ima O'Reilly papirje še pri sebi, če jih je vzel?« je vprašala Klo s hlastno vne- mo človeka, ki se obupno okleplje nove misli.

»To je kaj mogoče. Lehko si mislim razlog, radi katerega bi ga bili utegnili prositi, naj jih obdrži,« je odgovorila Beverley.

»Če je tako, ali bi jih bil spravil pri kakšni banki, ali bi jih bil rajši vzel s seboj v Novi York?«

»Vedela bi vzrok, da bi jih imel tu; pri sebi.«

»Ne, kakor si ga predstavljam, je gotovo preveč prebrisan, da bi jih imel pri sebi tudi noč, ko pride k vam — se pravi, če vam jih ne bo voljan vrniti. S tem bi takorekoč izkušal previdnost božjo!«

»Ako bi bila takšna, kakor on misli, da sem, se pač ne bi mogel

nadejati, da se bom zbal umora, če bi mu mogla mrtvemu vzeti papirje!« je dejala Beverley s kratkim, trpkim smehom.

»Dobro. Ako pojde k vam in pu- sti listine v svojem hotelu, se utegne nekaj zgoditi — a za vas je bolje, da vam ne povem naprej.«

IX. POGLAVJE.
Ponesrečen bluff.

»Morate mi povedati!« je silila Beverley. »Povejte takoj!«

»Medtem, ko bo gospod O'Reilly tu pri vas, bo gospodična Rileyeva v njegovi hotelski sobi, iz katere ne odide brez njegovih — hotela sem reči, brez vaših papirjev.«

»Dete!« je omahnila Beverley. »Mari ste nori?«

»Ne tako kakor on, kadar bo v- del, kaj se je zgodilo. Urá! Ves na- črt se že riše v moji glavi. Edina za- preka je gospod Sands. Vse drugo pojde kakor po nitki. Pomislite, Angel, kaj bi ukrenili z njim; izmi- slite nekaj!«

Beverley je mislila, dokler se ji ni zvrtilo v glavi.

»Lehko bi nagovorila Rogerja, naj večerja v svojem klubu,« je rekla nato. »A to storim strašno ne- rada. Že zdaj je užaljen name, in po pravici! Popodne mi je dal krasen dar: biserno ovratnico, ki je bila še nedavno last bivše... ske cesarice. Stati ga je morala najmanj četr- milijona! Jedva da sem mu utegnila reči besedico zahvale, tako blazno se mi je mudilo dobiti ovoj in ga iz- ročiti vam. Ovratnica se mi je ujela za ključ, ki je tičal v predalu; niz se je pretrgal, in mnogo biserov se je razsulo po tleh. Nisem se ustavila, da bi jih bila pobrala. Tekla sem do- li, k vam — z eno besedo, zamudila sem se tako dolgo, da je prišel Ro- ger pogledat, kaj je z menoj. Ko sem se vrnila, sem ga našla v svoji sobi; baš je pobiral bisere. Čutila sem, da sem s svojimi izgovori več skazila nego popravila. Roger je rekel, da ima neke sestaneke, toda na obrazu se mu je poznalo, da si hoče le izho- diti jezo na svežem zraku. Ako si jo izhodi in se vrne v spravljivem raz- položenju, jaz pa ga pošljem spet iz hiše, je lahko vse pokvarjeno. Ne- mara ne bova potem nikoli več tista, kakor sva bila!«

»Ujelo ga je, ker se niste do- volj zmenili za njegovo darilo,« je rekla Klo. »Toda če bi ga mogli spraviti na kako uro z doma in mu hkrati pokazati, da ste vsa navdu- šena za njegove bisere — kakšen se vam zdi ta načrt?«

»Kako naj združim oboje?«

»Prosite ga, naj gre po nizálko in jo sam pripelje k vam. Recite mu, naj stori to še noč, ker ne bi mogli spati, dokler niso biseri spet nani- zani.«

»Pozabill ste, da je danes nede- lja, in — — —«

»Nič nisem pozabila. Pač pa po- znam nizálko, ki bi bila prava za vas. Ona ni izmed tistih starih bab- nic, ki vam napelejo vmes par vo- ščenih kroglic in si spuste zato par biserov v rokav. Najboljša nizálka je v vsem Novem Yorku. Vsi veliki draguljarji in ljudje iz najboljših dru- žbe imajo njo. Seznanili sva se po čudnem naključju — nočoj hvalim Boga za to! Obe hkrati sva hoteli prekoračiti ulico. Poznala je seveda nisem drugače nego po Adamu in Evi. Toda bilo je spoznanje, in nji je spodrsnilo. Potegnila sem jo nazaj, baš v pravem hipu, da je ni povozil avtomobil, in sem jo držala, da ni padla. Majhna je, moje velikosti — drugače ji seveda ne bi bila mogla pomoči. Tako pa sem jo spravila spet na hodnik, in reva mi je bila kajpak vsa hvaležna. Irka je kakor jaz, in povabila me je, naj jo pose- tim drugo nedeljo. Dokaj zunaj sta- ruje, v Yonkersu, v srčkani mali hi- šici, ki je bila njena lastnina. Res sem šla enkrat tja. Rekla je, da bi jo zelo veselilo, ako bi mogla kedaj kaj storiti zame. Nu, vidite, tako je niti ne prosim milesti; meni ne bo od- klonila, čeprav je nedelja. Edina skrb je ta, da gre gospod Sands po- njo. Ali mislite, da bo hotel?«

»Kakršne volje bo, kadar se vr- ne,« je rekla Beverley. »Toda sestra Lakeova vas ne bo več pustila z doma.«

»Ne bom je vprašala. Ko pojedete vi pogledat, ali se je gospod Sands že vrnil, vstanem jaz in se napra- vim. Ako zvern od vas, da je vse v redu, smuknem iz hiše, preden se sestra vrne.«

»Demant ste, Klo!« je vzkliknila Beverley. »Kako naj se vam zahva- lim!«

»Zahvaliti — vi meni! Ta bi bila lepa! Počakajte vsaj, Angel, da kaj opravim. Oh, pozabila sem vam dati nizálko in naslov: gospodična Black- burneova, 27, Elm Street, Yonkers. Naročite gospodu Sandsu, naj omeni moje ime. To bo koristno. Drugače ne pusti rada matere same zvečer, a meni na ljubo se gotovo ne bo branila.«

Beverley je šla. Ostala je četr- ure. Ko je spet zletela v sobo, je vi- dela v svoje začudenje, da leži Klo v postelji kakor prej.

Proda se:**KOLO**

prostega teka, tvrdke »Kinta« se prodaj. — Polize se pri »Payeru«, Rimska cesta 5, na dvorišču. 563

MLIN

ob močni in stalni vodi se takoj prodaj. Na- slov in natančne podatke v upravi lista. 561

BELI FIŽOL (FIŽOLICA)

v vrečah brutto za netto po kron 14 22 kilogram prodaja tvrdka PATERNOST & REMIC, Ljubljana, Slomškova ul. 11, telefon 589. 557

GRAJŠČINSKO POSESTVO, PO- SESTVA, GOSTILNA, TRGOVSKA HIŠA, VILA, HIŠA, NA PRODAJ:

GRAJŠČINSKO POSESTVO, 137 oralov, pri Mariboru; **POSESTVA** do 150 oralov; **GOSTILNA** z 22 oralov zemlje; **TRGOVSKA HIŠA** s 7 trgovinami; **VILA** z velikim vrtom; **HIŠA** za vsako malo obrt, oziroma indu- strijo, prodaj **ZAGORSKI**, Maribor, Barvarska ulica 3. 531

Službe:**TOVARNIŠKI JERMENAR IN SEDLAR**

z dobrimi spričevali o enakem službova- nju, kateri se razume na vsa v poštev pri- hajajoča dela se išče. Ponudbe na bomba- ževo predilnico in tkalnico v Trzinu. 562

KROJAŠKEGA POMOČNIKA

sprejme takoj Alojzij Novak, krojaški mol- ster, Domžale. 560

KOVAŠKI MOJSTER

se priporoča za vse vrste kolarska in ko- vaška dela, eventualno sprejme tudi samo kovaško delo. Nahaja se blizu postaje. Na- slov v upravi lista. 559

DOBREGA ČEVLIARSKEGA POMOČNIKA

sprejme takoj po dogovoru Ivan Kozjek, čevliar, Polhovgradec. 565

POTNIKA

samostojnega, izvežbanega v vinski stro- ki, išče mo. Veletrgovina vina in žganja Bolbehar i. dr., Novomesto. 545

KOČIJAŽ,

starejši, trezen in izurjen, kateri se raz- ume tudi na poljedelstvo, se sprejme v- stalno in lahko službo; proti dobri oskrbi. Graščina Tabor, p. Vojnik pri Celju. 556

KOŠARJI.

Prva hrvatska tvornica košar in umet- nega pletiva v Veliki Gorici išče nekaj delavcev, dobro izvežbanih za pleteno po- hištvo (Gestellarbeiter). Plača na akord. Nastop takoj. 555

ZA GODBO KOSOVSKE DIVIZIJSKE OBLASTI SE IŠČEJO GODBENIKI

za vse instrumente pod zelo ugodnimi po- goji. Pojasnila daje kapelnik Arnold Wlasak, Priština (Kosovo). 549

KONTORISTINJO

v starosti 18—20 let z znanjem sloven- skega, hrvatskega in nemškega jezika ter dobro računarico sprejme Ilija Predović, Fram, Stajersko. Stanovanje in hrana v- hiši, plača po dogovoru. Ponudbe je po- slati na Ilija Predović, Varaždin, Medjimur- ska cesta broj 3 ali Ilija Predović, Fram broj 10, Stajersko. 515

Razno:**POZOR, KOMPANJONI!**

Za novo fotokemično tovarno v Ljubljani se iščejo kompanjoni. Podjetje je edino te vrste v SHS in bo brez vsake konkurence. Banke in kapitalisti, pozor! Na kompa- njone pod sto tisoč kron se ne ozira. Po- nudbe pod fotokemično tovarno na- upravo tega lista z navedbo kapitala. 552

ENO ALI DVE, POPOLNOMA SE- PARIRANI, PRAZNI STANOVANJSKI SOBI

v sredini mesta se išče za takoj ali po- zneje. Ponudbe na upravnitvo lista pod »Samec«. 559

2 GOSPODA

se sprejmeta s 1. aprilom na hrano in sta- novanje. Naslov v upravi lista. 490

DINAMO ZA 30 LUČI

se kupi. Ponudbe poslati na Franc Langer, Radeče pri Zid. mostu. 564

nerazhodljive
kaučuk pete
za čevlje.

Oglasujte v „Jugoslaviji“

Tvrdba
Iosipina Setinc
Bersin

Kongresni trg 6
se cenjenim damam priporoča
za izdelovanje pomladanskih ko-
stumov, plašče itd. Naročila iz
dežele se točno izvrše.

MOJI LJUBČKI

živalske slike za naše malčke,
na trdem kartonu.
Cena 8 dinarjev.
V Zvezni knjigarni
Ljubljana, Marijin trg št. 8

SUKNO
za promenadne in športne obleke
v bogati izbiri
A. & E. Skabernè Ljubljana
Mestni trg 18.

Zahvala.

Vsem, ki so nas
tolažili v neizmerni
žalosti ob težki izgubi
našega nadvse ljub-
ljenega sina

M. Hribovska

izrekamo tem potom
najiskrenejšo zahvalo.
Motnik, 27./III. 1922.

Podpirajte družbo
sv. Cirila in Metoda.

Knjiga s slikami
za zabavo in pouk
našim malim

MOJ ZVERINJAK

izvod 20 K
v Zvezni knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg št. 8.

Preklic.

Podpisani naznanjam vsem naročni-
kom električne naprave na Dobrovi,
da plačujejo odslej račune ARHR
in PAJK v SP. Šiški, Jernejeva c. 47
in ne več g. PAJKU ali v KOZARJIH.

Arhar in drug.

Izidor STEINER,
trgovec z znamkami in starinami,
kupi

dne 28. in 29. marca od 10 do 1 in
od 3 do 4 ure v hotelu UNION
(št. sobe pri portirju) vsakovrstne
jugoslovanske in druge znamke,
kakor tudi vsakovrstne antikvitete,
posebno stare violine po naj-
višjih cenah.

2 gatrista in 2 cirkularista

prvovrstne moči išče za takojšnji nastop d. d.
„CROATIA“ v Ljubljani, Gosposvetska cesta 2.

Išče se prav priden, pošten
poslovodja

prvovrstna moč z večletno prakso za glav-
no trgovino špecerijskega blaga. Takojšnje
ponudbe na

Franc Dolenc, Kranj.

RUDARJE

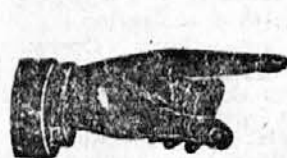
izvežbane kopače sprejme pre-
mogokop Ključarovci
pri Ormožu.
Samci dobe stanovanje in hrano.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

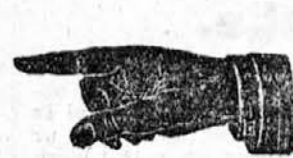
Marijin trg št. 8, ob Ljubljani.

Podružnica v Murski Soboti.

obrestuje hranilne vloge in
vlogo na tekoči račun po
Ustanovljen septembra 1919.

4 1 | 0 |
2 | 0

čistih brez odbitka rentnega
davka.
Neposredno pod državnim
nadzorstvom.